

DIRVA

Nr. 131

Lapkritis-Nov. 14, 1960

Cleveland, Ohio

PALECKIS BANDO DIDŽIUOTIS NUSAVINTA GARBE

Lapkričio 1 dieną Vilniuje J. Paleckis dalino iš Maskvos atsiųstus medalius. Tarp kitų, medalius gavo ir trys sportininkai, iškovoję Sovietijai medalius Romos olimpiadoje, iš Maskvos medalius gavo Birutė Kalėdienė (bronzos medalis olimpiadoje ieties metimo varžybose), Antanas Bagdonavičius ir Zigmas Jukna (irklutojai, olimpiadoje gavę sidabro medalį).

Tie trys sportininkai olimpiadoje "uždirbo" Sovietijai dvyliką taškų. Paleckis bandė tuos taškus iškelti kaip Lietuvos laimėjimą. Esą, "dvylika taškų, kuriuos iškovojo olimpinėse žaidynėse mūsų respublikos sportininkai, yra gražus pasiekimas. Tarybų Lietuvos atstovai... iškovojo taškais pralenkė eilę kapitalistinių valstybių."

Deja, taip kalbėti Paleckis gali tik namie būdamas. Romoje lietuviai sportininkai buvo pažymėti ne "Lietuva", o "CCCP" raidėmis, ir jų iškovojo taškai bei medaliai buvo suversti į vieną rusišką maišą. Lietuvai tenai sau nei garbės nei įvertinimo negalėjo gauti, nepaisant kiek medalių ir taškų lietuviai būtų laimėję, nes viešai niekam negalėjo būti net žinoma, kad rungtyniaujančių sportininkų tarpe yra ir lietuvių. Jų vardai ir jų laimėjimai buvo nusavinti. Dabar Maskva už nusavintus laimėjimus atlygina savais medaliais.

LIETUVIUS PRIIMA KAMPININKAIS LITERATŪROS ENCIKLOPEDIJOJ

Maskvos sovietinės enciklopedijos leidykla užsimojo leisti "Trumpą literatūrinę enciklopediją" (šešių tomų), kurioje busiančios duodamos žinios apie visų tautų literatūrą, rašytojus, filologus, tautosakininkus, Kam-

Trumpai

* CHESTER BOWLES, kuris politinių stebėtojų yra minimas, kaip ryškiausias kandidatas į valstybės sekretoriaus postą prez. Kennedžio administracijoje, Londone pareiškė, kad JAV turinčios pradėti "dviejų Kinijų" politiką, t.y. pripažinti komunistinę Kiniją, o tautinės Kinijos vyriausybę laikyti tik Formozos salos vyriausybe.

* RESPUBLIKONŲ partijos vadovybė telegramomis įsakė savo komitetams visuotikoje valstijų pradėti teisinius žygius balsavimų rezultatams perskaiciuoti. Tos valstijos yra: Delaware, Illinois, Michigan, Minnesota, Missouri, Nevada, New Mexico, New Jersey, Pennsylvania, S. Carolina ir Texas. Pagrindą tam reikalavimui sudarė "gausybė telegramų apie nereguliarumus" balsų skaičiavimuose. Mississippi valstijos "nepareigotieji" elektoriai, kaip skelbiama, savo balsų neduosią nė už vieną iš abiejų kandidatų.

pininkais į tą enciklopediją primumami ir lietuviai. Lietuviškos dalies redaktorium toje enciklopedijoje bus K. Korsakas, kuris, pasikvietęs talkon kitus rašytojus, jau organizuoja 25 straipsnius pirmajam kalbamosios enciklopedijos tomui. Straipsnių būsią apie praeities ir apie vadinamuosius tarybinius lietuvius rašytojus.

Apie garsiai prieš porą metų nuskambėjusį užsimojimą leisti enciklopediją lietuvių kalba (buvo jau sukomplektuota redakcija, atskiros patalpos, pakabinta iškaba ir jau 1959 m. rudenį buvo ža-

dėtas pirmas tomas) nebeužsimenama nei vienu žodžiu. Kad tas užsimojimas sustabdytas, nebėra jokių abejonių. Nusistebėjimo sukelia tik ta aplinkybė, kad niekas neišdrįsta viešai pasakyti, kad sustabdytas, nei paaiškinti, kas ir dėl ko sustabdė. Lietuvoje yra žinoma, kad lietuvių enciklopediją Bostone leidžia J. Kapočius, ir iš lūpų į lūpas sklinda nusistebėjimas, kad "didžioji tėvynė", besirengdama pavyti ir pralenkti visą Ameriką, nepajėgia susilyginti su vienu Juozu Kapočium.

(LNA)

Neramumai Azijoje ir Afrikoje

Prez. Eisenhoweris ir atsakingi JAV užsienio politikos pareigūnai labai atidžiai seka pranešimus apie ginkluotus sukilimus Pietų Vietname ir Laose.

Didelį susirūpinimą sukėlė žinios apie karininkijos sukilimą prieš Pietų Vietnamo prezidentą Ngo Dinh Diem. Nors paskutiniai pranešimai buvo rodę, kad kurių būklės stabilizacijos ženklų, bet vis dar būkštaujama, kad ten galės kilti pilietinis karas, kuris suteiktų progą S. Vietnamo komunistams pradėti įsiveržimą į Pietų Vietnamą.

PIETŲ VIETNAMO sukilėliai, kurie skelbiąsi norį labiau antikomunistinės vyriausybės, negu dabartinis režimas, kovoja su vyriausybei ištikimomis kariuomenės dalimis. Prezidentas Ngo Dinh Diem yra uždarytas savo rūmuose. Buvusios telefonu pradėtos derybos, kurių pasėkoje būtų susitarta susitikti neutralioje vietoje - JAV atstovų namuose ir pradėti pasitarimus dėl naujos vyriausybės sudėties.

Sukilėliai paskelbė, kad prezidentas pažadėjęs atsistatydinti, bet tas pranešimas nebuvo patvirtintas, ir ginklų paliaubos vėl nutrūko, prasidėjus naujoms kautynėms. Kai kurie stebėtojai tiki, kad prezidentas laukias atvykstant iš krašto gilumos jam ištikimų dalinių.

Sukilėlių įteiktame JAV karinės misijos atstovams pranešime sako, sakoma, kad vyriausybė "per paskutinius penkerius metus nesugebėjo įveikti komunistų", kas išaukė vis didėjančią armijos nepasitenkinimą, o krašto vidinis saugumas pasiekęs žemiausią punktą nuo 1954 metų. Komunistų partizanai pietinėje krašto dalyje, kur šiuo metu nuimamas ryžių derlius, labai suaktyvinę savo veiklą. Kai kuriais pranešimais jie šią vasarą išžudydavę tarp 500 ir 800 žmonių kas mėnesį.

Tuo tarpu dar nėra žinoma, ar didesnė armijos dalis remia sukilėlius, ar prezidentą. Iš naujo prasidėjus kautynėms, armija per radiją paskelbė atsišaukimą, paskelbdama, kad prezidentas

sutikęs bendradarbiauti su revoliuciniu komitetu, kad išvengus kraujo praliejimo ir komunistų subversyvinės veiklos pagyvėjimo. Tik neaišku, iš kurių armijos sluoksnių - sukilėlių ar prezidentui ištikimų - tas atsišaukimas paskelbtas.

LAOSE vienas armijos bataliono vadas paskelbė, kad jis atsisakęs lojalumo neutralistinei vyriausybei ir įsijungęs į dešinią provokarietiską sparną Laoso politinių grumtynių trikampyje.

Reuterio pranešimu, jis užėmęs karališkąją krašto sostinę Luang Prabang. Dešiniųjų sukilėlių centras yra Savannaketh. Vientianas, neutralistų vyriausybės sostinė yra pusiauokelėje tarp abiejų miestų.

Princo Souvanna Phouma vyriausybė paėmė valdžią po pradėtą rugpjūtį įvykdyto perversmo. Sakoma, kad jie priešinąsi sutarčiai, kuri įvestų į kompromisinę vyriausybę komunistinius Pateth Lao sukilėlius, bet, kai praėit mėnesį Sovietija pasiūlė savo pagalbą, Phouma sutiko ją priimti.

ALŽIRO sostinėje keli tūkstančiai jaunųjų kovėsi su policija "patriotinių demonstracijų" pasėkoje. Keli šimtai asmenų, daugiausia policininkų, buvo sužeista, apie 70 demonstrantų areštuota. Riaušinių kaip įsiveržė į JAV Informacijos Tarybos Centrą ir ten padarė apie 10,000 dol. vertės nuostolių.

Demonstracijos prasidėjo, minint I Pasaulinio karo ginklų paliaubas, po karinio parado, ir tęsėsi iki sutemos. Jos praktiškai neturėjo vadų ir nebuvo panašios į ankstesnes Alžiro europiečių demonstracijas, kurios buvo iš anksto organizuotos ir siekė aiškių politinių tikslų. Daugumą demonstrantų sudarė jaunuoliai tarp 14 ir 21 metų amžiaus.

JAV informacijos tarybos centre jie sunaikino apie 4000 knygų, pavogė arba sudaužė 600 plokštelių, sulaužė baldus, rašomąsias mašinėles ir kas tik pa-

Pilies skersgatvis -- viena senųjų Vilniaus gatvelių.

KOMUNISTINĖ INFILTRACIJA VOKIEČIŲ VARDU

Vokietijos sovietinė zona šiandien yra pilnateisiu nariu daugiau kaip du šimtai penkiasdešimtyje tarpvalstybinių organizacijų. Su trisdešimt viena nekomunistine valstybe ji yra užmezgusi prekybinius ryšius, dvidešimt vienoje iš jų turi reguliarias "prekybos atstovybes". Mažiausiai dešimt šių misijų jau naudojasi normalių diplomatinių atstovybių teisėmis.

Be abejo, šį prieš penkerius metus pradėtą Pankovo (rytinio Berlyno priemiesčio) prasiveržimą tikrai reikia laikyti nemažu komunistų laimėjimu. Vienas tų laimėjimų faktorius neabejotinai yra užsienio nesusivokimas apie tikrąją

Vokietijos būklę. Komunistinė propaganda, naudodama žodį "Vokietija", bet nutylėdama komunizmo sąvoką, sugebėjo atsiderinti ne vienas duris. Nevieną ūkiškai atsilikusį kraštą bus patraukęs pramoninis zonos kapacitetas, kuris iš tikrųjų yra blogai administruojami kapitalistinių laimėjimų likučiai.

Rytų Berlyno aktyvumas "kapitalistiniame pasaulyje" siekia dviejų tikslų: komunizmo propagavimo užsienyje, kiek užmaskavus jį "socialismus made in Germany" etikete, ir Vokietijos padalinimo diplomatinio ir pažinimo tarptautinėje scenoje.

Veikiama trim kryptim: prekyboje, kultūroje, politikoje. Komunistai labai apsiukriai lenda į įvairiausias organizacijas, surasdami jų silpnąsias vietas ir pro jas įsilauždami. Čia naudojamasi senosios komunistinės infiltracijos taisyklės: kapitalistų viliojančios prekybos sutartys, kultūrinių sirenų giesmelės viduriniajai buržuazijai ir socialinių įtampų išnaudojimas, kurstant "dirbančiuosius".

Pirmuosius laimėjimus atnešė prekybinės misijos. Dėkingos mašinų ir cheminių produktų pasiūlos užmezgė prekybos sutartis, nors gaminių kokybė, pavėluoti tiekimai vėliau ir prišlopino pirmąją "made in Eastern Germany" prekių gavėjų susižavėjimą. Bet apsiukri prekybinių misijų veikla sugebėjo išlaikyti atsilikusią kraštų susidomėjimą "socialistinio ūkinio stebuklo" gaminiiais. Tam be abejo daugiausiai tarnavo įvairios užsienio parodos ir mugės. Jose buvo rodomi pavyzdiniai rytų zo-

nos pramonės gaminiai, kuriems trūko tik vieno dalyko: jie nebuvo ir negalėjo būti parduodami, nes sovietinės zonos pramonę komanduoja sovietai, ir gerieji gaminiai eina į nepasotinamus rytų bloko kraštus. Bet vis dėlto, 200 užsienio parodų ir mugių, kuriose pastaraisiais metais Rytų Berlynas buvo atstovaujamas, pasiekė efekto.

Kultūrinė ofenzyva taip pat diriguojama pagal komunistinę lazdele. Joje vėkary Vokietija bandoma visais įmanomais būdais disredituoti, o sovietinė zona vaizduojama, kaip vienintelė tikroji kultūrinių Vokietijos tradicijų įpėdinė. Plačiomis propagandos skalėmis įeina visa, ką tik galima panaudoti — nuo kultūriškai išdaiktų televizijos filmų iki patefono plokštelių ir primityvių foto montažų, skirtų kraštams su dideliu analfabetų nuosmėiu. Rytų Berlyne spausdinami leidiniai 20 kalbų, kurie eina į 70 kraštų ir ten, daugiau ar mažiau sėkmingai, propaguoja komunizmą.

Pastaruoju metu daugumoje komunizmu susidomėjusių kraštų pagrindinė šios propagandos našta prėmė zonos valstybinė profesinė sąjunga. Ji mezga nelegalius kontaktus su komunistais kituose kraštuose, stiprina juos, instruktoja ir kursto. Sovietinėje Vokietijos zonoje yra bent keli tuzinai organizacijų, ir centrų, kurie ruošia planus perversmams kituose kraštuose. Tiesa, jų metodai tebėra gana primityvūs, bet reikia konstatuoti, kad sovietinei kolonialinei sistemai per vokiečius pasiekė eilę kraštų pasiekti politinių laimėjimų. (tp)

KAIRĖJE: D. L. K. Kęstučio šaulių kuopos Racine, Wisc., 5 metų atsikūrimo sukaustuvių minėjimo garbės prezidentas. Iš kairės: Kenosha lietuvių par. kleb. kun. P. Miciūnas, MIC., M. Kasperaitis, prof. J. Šimoniūnas, Racine kleb. kun. J. Kuprys, kuopos pirm. Jonas Giedrikas, VI. Išganaitis, Alb. Valentinas, pulk. M. Naujokas ir K. Žilėnas. Plačiau apie minėjimą 6 psl.

B. Lungio nuotrauka

Kautynėms vis žiaurėjant, civiliniai gyventojai buvo išvaromi iš Stalingrado griuvėsių į vakarus. Tačiau tik mažai jų daliai pasisekė pasiekti keliomis tikslą kitoje Dono pusėje. Daugumas jų liko pakelėje ir mirė iš bado, nuovargio ir šalčio...

IKI PASKUTINIO ŠOVINIO... (4)

Nepasiteisinusi taktika

Bendrai imant, šeštosios armijos tankų ir motorizuotųjų divizijų žygis vyko greitai ir kautynių eigą reikėjo laikyti labai patenkinama. Netolimoje atėityje buvo laukiama Stalingrado kritimo, nes kietos sovietinės gynybos buvo tikimasi tik kitoje Volgos pusėje.

Bet generalinio armijos štabo lūkesčiai, kad Stalingradas bus pasiekiamas juokais paimtas, neišsipildė. Divizijų nuostoliai didėjo. Papildymai frontą pasiekdavo, galima sakyti, tik lašais, o tuo tarpu raudonoji armija per Volgą be pertraukos metė naujas jėgas. Šiauriniame ruože puolimai tęsėsi be pertraukos. XIV tankų korpus netekdavo po 500 vyrų per dieną ir vieną kartą jo vadas gen. Wietersheim pareiškė šeštosios armijos vadui:

--Pone generole, aš jau išskaičiavau datą, kurią neteksiu paskutinio vyro, jei viskas toliau taip tęsis.

Gen. Paulus atsakė jam:

--Ar tamsta, Wietersheim, vadovauji armijai, ar aš?

Po kelių dienų korpo vadovybė buvo perduota 16-tos divizijos vadui gen. Hube.

O puolimai žiaurėjatęsėsi, rusai bandė visomis pastangomis prasilaužti. Rugsėjo 8 d. iš 350 puoliančių tankų buvo numušta 102.

Paskui užėjo ramybė. Bet tik šiauriniame ruože. Stalingrade buvo kovojama dėl kiekvieno namo, dėl kiekvieno fabriko, gatvės, aikštės, durų, dėl kiekvienos tvoros ir kanalo. Mūšis buvo negailėstingas ir žiaurus. Niekada anksčiau nebuvo naudojama tiek daug minų. Tomis valandomis atskiri pastatai gavo vardus, kurie vėliau tapo sąvokomis, įėjusioms į Stalingrado mūšio istoriją.

Gyvenimas abiejose pusėse vyko po žeme. Be pertraukos vykstant kautynėms, Stalingrado gyventojai armijos įsakymu lino iš griuvėsių ir traukė į vakarus. Tai buvo kančių kelias. Jie bandė pasiekti kaimus anapus Dono, bet labai mažai daliai tai pasisekė. Tūkstančiai liko pakelėje, mirė iš nuovargio, bado, šalčio. Ir niekas negalėjo jiems padėti.

Tomis dienomis armija pasiuntė generaliniam štabui radiogramą:

"Galutinai užimti miestą su turimomis jėgomis dėl didelių nuostolių nėra įmanoma. To-

dėl armija prašo smogiųjų dalinių ir gatvių kautynių specialistų."

Lapkričio 9 Muncheno aludės rūsyje, kasmetinėje kalboje "senajai gvardijai", Hitleris pareiškė: "Aš norėjau pasiekti Volgą, ir pasiekti tam tikroje vietoje, tam tikrame mieste. Sutapimu tas vardas turi Stalino vardą. Tą vietą aš norėjau užimti, ir žinote, mes esame kuklūs, mes jį jau turime, tik porą vietelių belieka užimti. Na, pasakytų kiti: kodėl tad nekariaujate greičiau? Nes aš ten nenoriu antro Verduno, geriau tai atliksiu visai mažomis smogiąsiosiomis grupėmis. Laikas čia nevaldina jokios rolės."

Daugelis Stalingrado fronto kareivių girdėjo tuos žodžius, jie nebepajėgė net kraipyti savo galvų, toki nesuprantami tie žodžiai jiems atrodė. Bet vienas susiėmė purvinomis rankomis galvą ir šiaurinio ruožo bunkeryje sumurmėjo:

--Dieve, visiškai mažomis smogiąsiosiomis grupėmis... kad jis bent būtų buvęs vyresniojo grandinio!

Ir dar šis tas atsitiko tomis dienomis. Šiaurės Afrikoje išsilapino amerikiečiai, buvo prarastas Tobrukas ir Bengasi, ir aštuntoji anglų armija prie El Alamaino pralaužė Afrikos korpo pozicijas, o raudonoji karo vadovybė baigė pasiruošti didžiajai ofensyvai Dono-Volgos fronte.

Bet Hitlerio minėtoji mažų smogiųjų grupių taktika buvo tikrai užplanuota. Vieną naktį lapkričio vakarą 672-jo pėstininkų pionierių bataliono vadas mjr. Linden gavo tokį įsakymą: "1942 lapkričio 7 tamsta su adjutantu ir keliais kareiviais, kurie bus reikalingi specialiam uždaviniui, išvyksi 305-ją pėstininkų diviziją Stalingrade. Smulkesni nurodymai bus duoti vietoje. Batalionas liks Kalatše ir tęs kursų programą."

Armija minėtoje vietovėje buvo įrengusi specialią mokyklą, kurioje iš įvairių ginklų rūšių ir dalių surinkti karininkai, puskarininkiai ir kareiviai buvo mokomi gatvių kautynių. Tiems kursams vadovavo minėtasis mjr. Linden pionierių batalionas.

305-joje pėstininkų divizijoje mjr. Linden sužinojo, kad jis, kaip pionierių vadas, numatytas vadovauti rusų atsparos punktų

ros lizdais. Tankais per griuvėsių krūvas laužtis nebuvo įmanoma. Kiekvienas metras turėjo būti sunkiai atkovotas, ir už kiekvieno griuvėsių luito tykojo mirtis. Ypatingą pavojų sudarė kanalizacijos įrengimai, kurie išėjo į Volgą ir sovietų vadovybės buvo naudojami papildymams atgabenti. Neretai vokiečių užnugaryje staiga atsirado rusai, ir vokiečių karinė vadovybė negalėjo suvokti, iš kur jie išdygdavo. Tik vėliau buvo surasta, ir kanalai buvo užbarikaduoti.

Puolimas buvo paskirtas lapkričio 9, tuoj po Hitlerio kalbos. Nurodytu laiku artilerija pradėjo ugnies uraganą ir, jai nutilus, pionieriai turėjo laužtis į paskirtus tikslus, palaužiant bet kokį sutinkamą pasipriešinimą. Bet antrąją bangą sekančios pėstininkų dalys buvo persilpnos apylinkei išvalyti, ir pionieriai su 20% nuostolių turėjo pasitraukti.

Pakartotiniai puolimai buvo tęsiami dar penkias naktis. Per juos pasiekta šiokių tokių laimėjimų, bet paaiškėjo, kad jie nepateisina nuostolių, o papildymų jau nebebuvo iš kur besitikėti. Lapkričio 15 puolimai buvo nutraukti. Specialių smogiųjų grupių taktika nuėjo niekais, ir priežodis, kad Rusija gali būti tik tada nugalėta, kai priešas peržengs Volgą, dar kartą pasitvirtino. Stalingradas buvo šiaur Volgos, ir priešas buvo jo viduryje. Griuvėsių gynėjai rankose turėjo įsakymą, kurio aiškumu nebuvo galima abejoti: "Per Volgą jūs negrįšite, yra tik vienas kelias --tai į priekį. Stalingradas bus jūsų išgelbėtas, arba žlugs drauge su jumis!" Rusų kareiviai gerai žinojo, kad raudonosios armijos vadovybė tuos grasinimus ir išpildys.

(Bus daugiau)

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADĖKOS DIENOJ

FROM A FRIEND

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADĖKOS DIENOJ

OMER W. SCHROEDER

GENERAL INSURANCE OF ALL TYPES

1105-CHESTER AVE.

PR 1-6000

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADĖKOS DIENOJ

KENMORE DAIRY INC.

Call SWEETBRIAR 5-5100

LIETUVIŠKI SŪRIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ĮŠKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

Dalyvauk savo bažnyčioj
ir melskis šioj
PADĖKOS DIENOJ

ST. CLAIR SAVINGS AND LOAN COMPANY

SAVE SAFELY
at 4%
ANTICIPATED RATE

ON SAVINGS

SAVINGS DEPOSITS INSURED TO
\$10,000.00

813 E. 185th St.

IV 1-7800

'25000 Euclid Ave.
AN 1-1200

6235 St. Clair Ave.
HE 1-5670

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADĖKOS DIENOJ

MILLER JEWELERS

DIAMOND -- WATCHES

WATCH REPAIRING ALL TYPES RELIGIOUS GOODS
ROSARIES PRAYER BOOKS CRUCIFIXES

768 EAST 185th ST.

KE 1-0225

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADĖKOS DIENOJ

CLEVELAND HARVARD LUMBER & DOOR CO.

6000 Harvard Ave.

Call VU 3-6000

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADĖKOS DIENOJ

WILSON PURE OIL

SERVICE STATION

8000 BESSEMER AVE

DI 1-9807

Dalyvauk savo bažnyčioj
ir melskis šioj
PADĖKOS DIENOJ

DAIRYMEN ICE CREAM COMPANY

3068 WEST 106th ST. OR 1-2300

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADĖKOS DIENOJ

THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY

EVERYTHING IN INSURANCE

East 9th St. Pier Bldg.

TO 1-0200

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADĖKOS DIENOJ

RABB JOSKA'S GYPSY CELLAR

11123 BUCKEY RD.

WE SPECIALIZE IN CHICKEN, PAPRIKASH AND HUNGARIAN STEAK BROUGHT TO YOU ON A WOODEN PLATTER.

Call GA 1-9220

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

JUDGE

Bernard J. Conway

MUNICIPAL COURT

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

**THE YODER
COMPANY**

Cleveland, Ohio

Dalyvauk savo bažnyčioje ir melskis šioj

PADEKOS DIENOJ
FRENCH CUISINE

DUCK ORANGE - LOBSTER AMERICAINE - A VARIETY OF
TURNEDOS - FROG LEGS SOUTE PROVENÇAL - PREPARED
BY CHEF ETIENNE

THE WAGON WHEEL

AIR CONDITIONING - AMPLE PARKING
13114 WOODLAND AVE.
FOR RESERVATIONS CALL LO 1-6900

Dalyvauk savo bažnyčioje ir melskis šioj

PADEKOS DIENOJ

UNITED PROVISION

CLEVELAND and COLUMBUS, OHIO

Dalyvauk savo bažnyčioje ir melskis šioj

PADEKOS DIENOJ

J. & E. FABRICATING CO.

CUSTOM BUILT FORMICA SINK
TOPS and BAR TOPS

1970 East 84th St.

SW 1-2711

Dalyvauk savo bažnyčioje ir melskis šioj

PADEKOS DIENOJ

MOR-FLO HEATER COMPANY

MANUFACTURING HOT WATER HEATERS
AND PLUMBING SUPPLIES

2176 EAST 76th STREET

UT 1-2300

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (8)

O žmogaus smegenyse tūno sąžinė

Kuzinas pabudo pats. Skaudėjo galvą. Buvo vidudienis. Jis truputį užvalgė ir vėl atsigulė. "Ji taip pat miega," galvojo jis ir pasakė:

--Kokia ji graži!

Po ilgo antro miego Kuzinas jautėsi dar mažiau pailsėjęs. Smilkiniai atrodo, išpūstas baliūnas, tartum smegenys visą laiką per miegą būtų galvojusios.

Vonioje jis pakiso galvą po žiurkšle, paskui nusišluostė veidą, plaukus ir rankas. Rankšluostis kabojo šalia veidrodžio. Jis stebėjo jame savo antrąjį Aš.

--Aš turiu su tavim pasikalbėti, drauge Kovacs, -- pradėjo jis.

Paveikslas veidrodyje linktelėjo ir tarė:

--Prašau, drauge Kuzinai, bet trumpai ir nekalbėk apie jausmus: meilę, neapykantą, savigarbą, gailėtį, ar dar kaip ten tos sielėsiosios kėkšės besivadintų!

Kovacsas žiūrėjo į Kuziną, o Kuzinas į Kovacsą. Vienas buvo panašus į kitą, bet Kuzinas kalbėjo:

--Aš nesu tu! Draugas Kovacs bijosi žmogaus Kuzino.

--Kodėl?

--Nes aš galiu tave sužlugdyti, drauge Kovacs!

--Tada mirs ir žmogus Kuzinas!

Kuzinas prieštaravo: --Jei Kuzinas padarys tai, apie ką draugas Kovacs neturi teisės net galvoti, tai draugas Kovacs bus jau miręs.

--O ko žmogus Kuzinas nori?

--Sąžinė, drauge Kovacs, sąžinė nenužudoma. Yra dalykų, kurie nesileidžia taip lengvai sujaukiami arba atsikratomi. Jokia esybė negali eiti prieš savo prigimtį. Vilkas nudvestų badu, jei jis būtų žolė, ir veršis kristų iš bado šalia mėsos gabalo. Kiaulė prie pilno lovio žlepnoja savo išmatas, o žmogus neličia jų, net mirdams iš bado.

Geriausi sveikinimai ir
ilnėjimams mūsų
draugams ir rėmėjams

NELSON'S

**Family Style
Restaurant**

PRIVATE PARTIES
- BANQUETS

Wedding Anniversaries

Open Daily - 5 P. M.

Sundays 12 to 7 P. M.

1422 ADDISON ROAD
EX 1-4000

NOW! 4 1/4 %
PER ANNUM
on ALL ACCOUNTS

4 1/4 %
EARNING ON PREPAID SAVINGS

Effective Jan. 1, 1960
FREE ALUMINUMWARE
WITH \$500.00 OR MORE

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASS'N.
1447 S. 49 Court, Cicero, Ill.
Tel. Bishop 2-1397
HOURS: MONDAY 9 to 8
TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY 9 to 5
SATURDAY 9 to 1
WEDNESDAY CLOSED

DESZŐ ÁRVAY

Jos paskutinį kartą palaistys žemę krauju, kad baigtųsi kraujo liejimas. Jos pavergs tautą, kad tautos taptų laisvos. Žmogau, lik partiečiui!

Kuzinas priėjo prie lango. Jis žvelgė virš Budapesto namų juoros, ieškodamas horizonto, bet jo nerado; jis skendo migloje. Iš dangaus pasigirdo ūžimas, kuris artėjo ir stiprėjo. Oras sudrebėjo ir sušvilpė. Sovietinių naikintuvų grandis nėrė link gražiausios Budos kalnų viršūnės. Bet sekundę prieš susidurdamos stiprių rankų vairuojamos mašinos žvakės statumų pašoko į dangų.

Kuzinas pribėgo prie telefono. Jis sušuko į ragelį: --Čia Kovacs! Automobilį! Taip, tuoj pat!

Senasis prižiūrėtojas atvedė Iloną. Jis norėjo nuimti apyrankes.

--Palik, -- pasakė Kuzinas. Prižiūrėtojas stovėjo nustebęs.

--Išėik! -- įsakė Kuzinas.

Ilona nebeatpažino jo balso. Prižiūrėtojas išėjo iš kambario. Kuzinas atsistojo. Jo kėdė triukšmingai nuvirto. Jis užkėlė ant jos koją, dar kartą užtraukė cigaretę ir išmetė ją pro langą.

--Prisipažink!

Ilona neatsakė.

--Kalbėk!

Ji žiūrėjo į jį; jis buvo žvilgsnį nukreipęs į šalį.

--Aš noriu prisipažinimo! -- jo balsas stiprėjo: -- Tamsta turi prisipažinti. Viską!

Ilona sukando lūpas. Jis vėl užsidėgė cigaretę, godžiai užtraukė dūmą ir išpūtė jį kalbėdamas:

--Prisipažinimas arba karceris! Duodu penkias minutes apsigalvoti.

Ilona atsakė:

--Aš galvoju penkis mėnesius, be reikalo gaišate laiką. Jis vaikščiojo po kambarį, rūkė, jautė įsmeigtą jos žvilgsnį ir tęsė vaikščiojimą už jos nugaros.

Ilona nuleido galvą. Jos plaukai nukrito priekiu, prasiskleisdami ant sprando. Ten oda turėjo tą patį atspalvį, tik atrodė truputį tamsesnė, kai jis eidavo kairėn. Kai jis pasukdavo dešinėn, plaukeliai odoje sužibavo, kaip šilkas. Rankos gulėjo surakintos ant nugaros, bejėgiškai ir beviltiškai. Pečiai nuo atlaužtų rankų buvo pakelti. Juodasis megstinis aptempė jos krūtines išgaubimą. Kuzinas nukreipė žvilgsnį į grindis, numetė cigaretę ir užmynė ją.

--Na? -- paklausė jis. -- Nori kalbėti?

--Taip.

Jis atsistojo prie rašomojo stalo, paėmė plunksnakotį, bet Ilona tepasakė:

--Nekankinkite manęs savo žvilgsniu.

Kuzinas paskambino į sargybą. Atėjo du sargai. Ilona jų nepažinojo.

--Į karcerį, -- įsakė Kuzinas pridurdamas Ilonai: -- Kai norėsi prisipažinti, prašyk pašaukti tardytoją!

AVO kareiviai išstūmė merginą. Kuzinas nežiūrėjo į tą pusę.

*

Kai į tarnautojų valgyklą pradėjo rinktis pirmieji svečiai, Kuzinas mostelėjo kelneriui:

--Sąskaitą.

--Ar nevalgysite?

--Ne.

Kelneris parašė, išplėšė lapelį iš knygutės ir padėjo ant stalo.

--Aštuoni degtinės? -- pats netikėdamas, pasakė Kuzinas, ištraukė banknotą, mostelėjo ranka, kai kelneris norėjo duoti grąžą ir išėjo iš kalėjimo valgyklos. Automobilyje jis sugalvojo nevažiuoti namo. Jis įsakė šoferiui:

--Į Corvino kiną.

Gatvėse buvo dar šviesu. Ties kino kasa grūdosi žmonės. Kuzinas atsistojo eilėn, bet jam nusibodo laukti, ir jis nužingsniavo bulvaru. Degtinė veikė tuščią skrandį. Kuzinas be pagrindo šypsojosi. Užkliudydamas praeivius išsišiepė. Nepaisydamas jokio atsargumo,ėjo skersai gatvę. Vienas automobilis turėjo staiga paspausti stabdžius. Viena moteris sustojo ir laukė, kol Kuzinas pasiekė šaligatvį. Jis norėjo rūkyti, bet degtukai geso. Dėžutė ištuštėjo. Jis išspiovė cigaretę. Praeiviai lenkė jį iš tolo, ir jis galvojo: "Tartum žinodami..."

(Bus daugiau)

Mikna Riestaragis "antrojo skyriaus" tarnyboje...

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA
Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruošumėte keliauti, tuoj susirūškit su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: MArket 2-4867

**MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...**

- Isteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Nuo šių metų liepos 1 dienos dividendai yra pakelti iki 4 1/4 %.

MUTUAL Federal SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanouskas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Kas lėmė tą mažą persvarą

Rinkimų daviniai suskaičiuoti. Persvara tokia maža, kokios nėra buvę jau 80 metų. Tat savaime suprantama, kad rinkimų davinų analitikams bus nemažai įdomaus darbo teisingai nustatyti ir kas lėmė tą mažą persvarą. Bet jau ir dabar dėmesys nukreiptas į kelias rinkėjų grupes, kurios rinkimų davinį nulėmė.

Pirmiausia minimi JAV katalikai. Pripažįstama, kad jie laikė didžiausią savo pareigą įrodyti, kad ir katalikas gali būti JAV prezidentas, ko iki šio laiko nėra buvę. Todėl jie daug rūpestingiau už sen. J. F. Kennedy ir balsavo. Tai rodo Mass., New Yorko priemiesių, S. Carolina ir kitų vietovių daviniai. Manoma, kad katalikų balsuotojų apie 80% atiteko sen. J. F. Kennedy.

Antroji, įdomi ir labai įtakinga šio krašto piliečių grupė, daugiausia svorio turinti New Yorke — žydai, visą laiką daugumą balsuoją už demokratų. Ir šiais metais, iš pirmų analizavimo davinų sprendžia, apie 70% savo balsų atidavė už demokratų prezidentinį kandidatą.

Trečioji grupė — negrai. Jų skaičius labiau augęs, negu kitų grupių, todėl abi politinės partijos jiems daugiau lankstosi, negu iš tiesų priklausytų. Ir jie, kaip sprendžiama iš jų apgyventų rajonų balsavimo davinų, net 90% balsavo už demokratų.

Mums buvo įdomu stebėti, į kurią pusę linksta šio krašto komunistų ir jų bendrakerėlių nuotaikos. Ir reikia pripažinti, kad, palyginti, šiame krašte jos buvo gana atsargios. Nors bendra linija buvo visą laiką aiški, kad daug geriau jiems balsuoti už demokratų, bet nevengdavo papešioti ir demokratinių kandidatų. Bet jau prieš pat rinkimus labai aiškiai pasisakė. Štai pora pavyzdžių. Vengrų komunistų laikraštis Magyar SZO, einas New Yorke, prieš pat rinkimus pasisakė prieš Nixoną ir kvietė rinkti Kennedy. O lietuviškai spausdinama Vilnis taip parašė: "Veik visos darbo unijos, taip ir pažangioji Amerikos visuomenė šiemet daugiau stoja už demokratų prezidentinį kandidatą ir abelnai už demokratų".

Panašūs pasisakymai ir visų kitų tautybių kalbom leidžiamoj komunistinėje spaudoje. O ką jau kalbėti apie užsieninę komunistinę spaudą. Redakcijoj guli glėbis pranešimų iš Pravdos, Tasso ir kitų šaltinių. Jie troško respublikonus iš Baltųjų Rūmų "išsluoti".

Skaitytas, jau ir iš šių davinų gali matyti, kas nulėmė tą mažą persvarą. Balsuotojų blokas labai įvairus. savo pažiūrom labai priešingas. Bet buvo interesų, apie kuriuos jau čia kalbėjome, kad balsuotojų už tą patį kandidatą. Kituose laisvuose kraštuose, po tokios nežymios balsų persvaros, valdžiai arba būtų labai sunku dirbti, arba ji tik trumpai teisilaikytų. Prireiktų greit naujų rinkimų. Bet čia, kada kongreso ir senato atstovai renkami atskirai, kada jų dauguma demokratų rankose, valdžia bus pastovi. Ir ji jau negalės skustis, kad negali praveisti savo skelbtos rinkiminės platformos. Taigi jai ir reikės daugiau stengtis, kad už keturių metų galėtų drąsiau žiūrėti į rinkėjų akis.

B. G.

LAPKRIČIO 11-JI MINĖTINA DIENA

Lapkričio 11-ji JAV yra Veteranų diena, kasmet švenčiama prisiminti ir pagerbti žuvusiems už laisvę. Ta diena susijusi su pirmojo pasaulinio karo užbaigimu, tiksliau, paliaubų pasirašymu lapkričio 11 d., 1918 m. Tą dieną sustojo ginklų kovos vakarų Europoje, sąjungininkams laimėjus karą.

Lietuvos nepriklausomybės likimas neišvengiamai buvo surištas su lapkričio 11-tąja diena. Be to, lietuviams ši diena atmintina, reikšminga, minėtina kita prasme. Pirmiausia, reikšmingu sutapimu, vienu laiku su karo paliaubų pasirašymu, lapkričio 11-tąją 1918 buvo sudaryta pirmoji Lietuvos Respublikos vyriausybė. Ši diena lietuviams yra svarbi ir reikšminga valstybinių požiūriu. Tai prasižėjęs naujas Lietuvos valstybės atstatymo skirsnis.

"Lietuva iš mirusiųjų prisikėlė ir pasikėlė naujam, skaistesniam gyvenimui. Ji pradeda tapti nepriklausoma. Sakau, pradeda, nes kol iš tikrųjų taps, turėsime daug darbo padėti. Stovim nepriklausomos Lietuvos

prieangy ir ar ten įeisime, prideris iš to, ar mes mokėsime organizuotis, ar parodysime reikalingą ištvermę. Turime būti pasiryžę didžiausias aukas pakelti, kad jos pasiektume"... -- "Naujas pasaulis atneša naują šviesą. Iš didžiosios Amerikos demokratijos pasklido linksma žinia. -- Šalin su prievarta, teviešpaūja jai jos vietoj teisė. Programoje Amerikos prezidento Wilsono aiškiai išrašyta -- ir mažos ir didžiosios tautos turi tas pačias teises. Tautų plėšikių neturi būti"... -- taip kalbėjo viešame Valstybės Tarybos posėdyje pirmosios vyriausybės ministras pirmininkas.

Lietuviai turėjo daug darbo įdėti, daug ištvermės ir sugėbėjimo parodyti kurdami savo laisvą gyvenimą iš karo griuvėsių. Lapkričio 11 d. 1918 nutilo ginklų vakarų Europoje, tą dieną sudaryta pirmoji Lietuvos vyriausybė, bet lietuviams ir kitiems Baltijos tautos greit prasižėjęs naujos ginklų kovos, kurios tesėsi dar apie du metus ir taip nuteriotuose jų kraštuose. Ar didžiosios demokratijos mus nežinojo, nekreipė dėmesio, užmiršo? Kur principai, kur teisė, ir dabar? Verta šią dieną susikaupti ir pamastyti.

F. Mackus, Cleveland

MERGAITĖMS, BET NETOMS...

Paskaitės Dirvos Filatelijos Kampelyje (Nr 128 - 12) apie lapkričio 1 d. JAV pašto departamento neva "mergaitėms

Kęstučio šaulių kuopos Racine, Wisc., sukaktuvių vakarienės metu kalba šaulių remėjas, senas ateivis M. Kasperaitis.

VIEŠNAGĖJE PAS WISCONSINO LIETUVIUS

Aprašymas visokių gerų daiktų ir dalykų

Alb. Valentinas

Paskutinį spalio savaitgalį turėjau malonios progos lankytis pas Wisconsinio lietuvių, šeštadienio popietę, buvusio wisconsiniečio Kazio Žilėno mėlyną "žirgeliu", šešiese išbruzdėjome iš Chicagos Marketparko į Racine, Wis. Kelionė yra geras dalykas -- žmogus atsi-jaunina. Popietė graži, saulėta, bet vasara laukuose jau pasenusi... Atėjus jau dyvinas ruduo ir pakelės miškelius nudažęs nuostabiausiomis savo spalvomis. Gali sau baigti visas meno mokyklas, o tokių spalvų, kokių turi Mr. Ruduo, kaip gyvas neišgausi. Žavimės kiekvieno miškeliu, krūmeliu, vaizdeliu. Juk tai "miesto žmogui" didis daiktas.

--Žiūrėk tik, kiek daug bičių, --kumšteliai man Matas Naujokas. Žvilgtelėję pro langą. Tikrai, pažeme skrenda greitai visas juodas debesys.

--Vaje... -- sušunko nustebęs. --Bet kokios didelės ir greitos Wisconsinio bitutės...

--Še tau... -- trūkteli pečiais Matas. -- Dievo žmogau, čia ne bitės skrenda, bet pulkas špokų... Aš tau rodau, ana va, kiek daug avilių ten.

Pasižiūriu kiek toliau į dešinę -- tikrai daugybė avilių sode besą... Visi keleiviai ėmė juoktis, o Matas kraipo galvą ir prie-kaištauja:

--Ai, velnio vaikė... Jau šitaip man sudidmiesčionėk, kad špokų nuo bičių nebeatskiria... Emiau dūsauti ir atgailauti. Taip didmiesčiai suniekina žmogų...

Septintą valandą vakare įvyko Racine, Wis. Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje vietos Dievojo Lietuvos Kunigaikščio Kęstučio šaulių kuopos penkerių metų atsikūrimo sukakties minėjimas. Prieš penkis metus šiame ramiaje Wisconsinio kampelyje, būrelis patriotų dėka, atsikūrė pirmieji šauliai šio

skautėms pagerbti" išleistus pašto ženklus, nuėjau jų nusipirkti į artimiausią pašto įstaigą. Pašto tarnautojas man paaiškino, kad š.m. lapkričio 1 d. buvo išleistas Camp Fire Girls organizacijai pagerbti pašto ženklai. Ši organizacija nėra skaučių organizacija. Skaučių organizacija JAV-bėseoficialiai vadinama Girl Scouts of America. Amerikos skaučių metinė šventė bus kovo mėn. Camp Fire Girls atšventė 50 m. sukaktį. Tačiau JAV skautės savo aukštinį jubiliejų švęs tik 1962 m. kovo 12 d., nes 1912 tadien Juliette Gordon Low įkūrė pirmąją JAV skaučių draugovę Savannah mieste, Georgia. Tikriausiai JAV pašto departamentas už poros metų šis sukaktį atžymės specialiais pašto ženklais. Su Camp Fire Girls ženklų siunčiu šį laišką. Ačiū A. Bernotui už šiaip įdomias aktualijas Dirvos Filatelijos Kampelyje.

G. Juškėnas, Cleveland Heights

ta iš dešinės yra estė...

--O kaip pavadė?

--Ida Tamulėnienė. Taip ir rašosi. Be jos mes niekur neapsieiname. Ji yra didelė veikėja visose lietuviškose organizacijose, parengimuose ir su-būvimuose. Dainininkė, choristė, deklamuotoja lietuviškų eilėraščių. Tai pavyzdys mūsų lietuvi-tėms. O kvarteto vadovė, kuri prie pianino, yra Latvijos lietu-vaitė Regina Bartauskaitė - Sra-der.

--O kas yra kitos kvarteto da-lyvės? --Irgi lietuvaits: Regina Pa-laitytė, Stasė Petrušaitienė ir Irena Vindašitūtė.

Progai pasitaikius, aš pasiga-vau tą "estė".

--Ar Jūs tikrai esate estė?, --klausiu.

--Tikriau, tai buvau estė... Dabar esu lietuvis, -- atsakė taisyklingesne lietuvių kalba, ne-gu kad buvo paklausta...

D. L. K. Kęstučio šaulių kuopos yra turtinga jaunaisiais šauliais, tikriau pasakius -- šaulėmis. Jų čia buvo kaip kvietkelių! Vienas senas Amerikos lietuvis, M. Kasperaitis, sakydams savo labai nuoširdų sveikinimo žodį, ypatingai pasidžiaugė jaunosios šaulėmis. Jis sakė "Aš pats mačiau, kaip šitos jaunos šaulės nuostabiai šaudė. Iš sportinio šautuvo už kelių šimtų pėdų per-

pa yra turtinga jaunaisiais šauliais, tikriau pasakius -- šaulėmis. Jų čia buvo kaip kvietkelių! Vienas senas Amerikos lietuvis, M. Kasperaitis, sakydams savo labai nuoširdų sveikinimo žodį, ypatingai pasidžiaugė jaunosios šaulėmis. Jis sakė "Aš pats mačiau, kaip šitos jaunos šaulės nuostabiai šaudė. Iš sportinio šautuvo už kelių šimtų pėdų per-

Šauna aguonos grūdą..."

O tą taiklų šautuvėlį kuopai padovanojo vienas iš tos kuopos steigėjų -- Kazys Žilėnas.

Viešnagėje susipažinau su daugeliu Racinės lietuvių, kaip vienas iš kalbėtojų išsireiškė --su mieliais raseiniškiais... Pirmutinis mane sveikino labai mielas ir malonus Hubertas Alekna. Tai didelis lietuviškos spaudos ir literatūros mylėtojas, turi daug vertingų rinkinių, komplektų ir knygų. Didelis humoristas ir linksmos nuotaikos vyras. Jis net užsispyrė dabar užsiprenumeruoti vienintelį tarplanetinį lietuvišką laikraštį, kuris išeis 2010 metais... Dabartinius visus lietuviškus laikraščius skaito. Jis ir dabar po pažastimi turėjo glėbėlį lietuviškų knygų, kurias nusipirko čia salėje pas knygų platintoją.

Štai George Kapočius, čia jau gyvenantis 45 metus. Jis ne tik skanias lietuviškas dešras pagaminio šiai vakarienei, bet ir savo du sūnus išleido aukštuosius mokslus. Algis yra chemijos inžinierius ir leitenantu tarnauja karo laivyne. Vytautas yra žurnalistas ir dabar dirba televizijos tarnyboje Milwaukee. Tai šaunus jaunas lietuvis, besirūpinąs lietuviškais dalykais.

O čia ranką spaudžia seni draugai, bet ir senai jau bematyti tai mieloji Izabela ir Jonas Virbickas. Izabela yra čia gimusi lietuvaite, tauri, nuoširdi, visokių lietuviškų reikalų rėmėja ir supratėja. Neskaičiau, kiek Izabela turi namų Racinėje, bet savo lietuviškoje dvasioji ji yra tikra milijonierė. Ji yra ir viena iš pirmųjų šios kuopos šaulių. Dabar kartu su Jonu Virbicku įsigijo gražią vasarvietę --Wayside Resort, Highway P, Powers Lake, Wis. Pakvietėmus abu su Matu pameškerioti ant ledo, žuvų esą apstybė...

Teko čia svečiuotis ir pas tą Latvijos lietuvaite Regina Bartauskaitę - Srauder. Ji gimusi Latvijoje, Liepojuje. Ten baigė gimnaziją, o Rygoje konservatoriją. Lietuvoje nėra gyvenusi. --Jūs kalbate labai gražiai lietuviškai, be jokio akcento. Kaip tai yra?

--Liepojuje aš baigiau lietuvišką pradžios mokyklą. O namuose tėvelis leido kalbėti tik lietuviškai. Jei kitaip, tai nukentėdavo užpakalis...

Jos vyras Arturas yra latvių tautybės. Ponia Regina kažkur dingo virtuvėje. Aš su Arturu mieliai kalbuos jo gimtąją latvių kalbą. Tik štai staiga jis į mano latviškus klausimus ima atsakinėti lietuviškai... Tik dabar pastebiu, kad grįžo Ponia Regina ir neaukai žiūri į mudu.

(Nukelta į 6 psl.)

Dalyvauk savo bažnyčioj
ir melskis šioj
PADEKOS DIENOJ

The G. M. McKelvey Company

FEDERAL, HAZEL AND
COMMERCE STREETS
YOUNGSTOWN, OHIO

SOCIALINIS DRAUDIMAS (8)

Visais šio skyriaus reikalais laiškus prašom adresuoti: Dirva, Socialinis skyrius, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

J. ŠOLIŪNAS

KAIP GAUTI PENSIJĄ?

Kai kam atrodo tas klausimas ne tik keistas, bet ir naivus. Galbūt kai kas pasakys, kad mūsų daugumas jau tiek nusimano ir žino, kaip paprašyti pensijos. Tiesa, bet tik dalis. Praktikoje esu turėjęs daug įdomių nuotykių, kurie rodo, jog net ir patys gudragalviai dažnai pražiopso jiems teisėtai priklausomą pensiją.

Esame kalbėję jau apie būtiniausius reikalavimus. Sakėme, kad žmogus turi būti ne tik pakankamai senas, bet ir užtektinai uždirbęs, kad turėtų teisę į socialinio draudimo pensiją.

Turiu greit pridurti, kad socialinio draudimo žodyne terminas turėti teisę į socialinio draudimo pensiją ir "gauti socialinio draudimo pensiją" yra du skirtingi dalykai.

Kas darytina?

Raudoni siūlai, biurokratizmas, popierizmas. Tokie ir panašūs žodeliai krenta, kaip rudens lapai, iš tų piliečių lūpų, kurie pradeda "kryžiaus kelius" pensijai gauti.

Nėra toks jau velnias baisus, kaip jis maliojamas. Jeigu mes įsisąmonintume ir apie socialinio draudimo pensijos gavimus, tai iš mūsų smegeninės išdulkėtų ir visi nusiskundimai.

Socialinio draudimo pensijos gavime jokių raudonų siūlų nėra, jei mes patys tų siūlų nepriimame. O privyoti galima, jei į dalyką žiūrėsime vaikiškai ir jei galvojame, kad mums pensiją turėtų kas nors atnešti ant lėkštės, kaip vestuvinių tortų jau navedžiams.

Į pensijai gauti pareiškimo su tvarkymą žiūrėtina rimtai. Tai, kad žmogus užtektinai pasensta ir kada jau nusibosta dirbti — tada jis jau skaitosi turintis teisę gauti senatvės pensiją. Bet tai neviskas. Kad toji teisė taptų žaliu doleriuku, reikia paduoti pareiškimą. Va, čia ir prasideda pelkynas. Užtat, norint sutaupyti laiką, pinigus ir nervus, reikia elgtis šalta ir apgalvotai.

Duok, kad ir negausi

Čia, piliečiai, nekalbu apie muštynes. Ne. Socialinio draudimo pensijai gauti pareiškimas turėtų būti užpildomas tų visų darbininkų, kurie jau sulaukė bent 65 m. amžiaus. Ir visai nesvarbu, ar jis dirba ar ne. Pareiškimą verta paduoti. Kodėl? O pirmiausia todėl, kad socialinio draudimo įstaiga turės užtektinai laiko viską sutvarkyti, apskaičiuoti.

Didžiausias skaudulys socialinio draudimo įstaigoms taip vadinami nenuoramos. Tai žmonės, kurie pensijai gauti pareiškimus paduoda tada, kada pasitraukia iš darbo. Mat, toks žmogelis vis dar tebėra įpratęs į nuolatinį čekio gavimą, o va, ima ir nepasirodo pensijos čekis net porą mėnesių. Tai kas čia dabar?

Na ir pakyla audra vandens šaukšte. Kodėl? O todėl, kad socialinio draudimo įstaigai užtrunka bent 8 savaites, kol viskas sutvarkoma.

Kad taip neatsitiktų, reikia duoti laiko tiems, kurie turi viską smulkiai ir kruopščiai paruošti. Juk pensijos išmokėjimas tai nėra vienlaikinis dešimtuko pliaukštelėjimas lėkštėn, kaip per bažnytinę rinkliavą. Tai milijoniniai išmokėjimai, o pinigai niekur nešvaistomi.

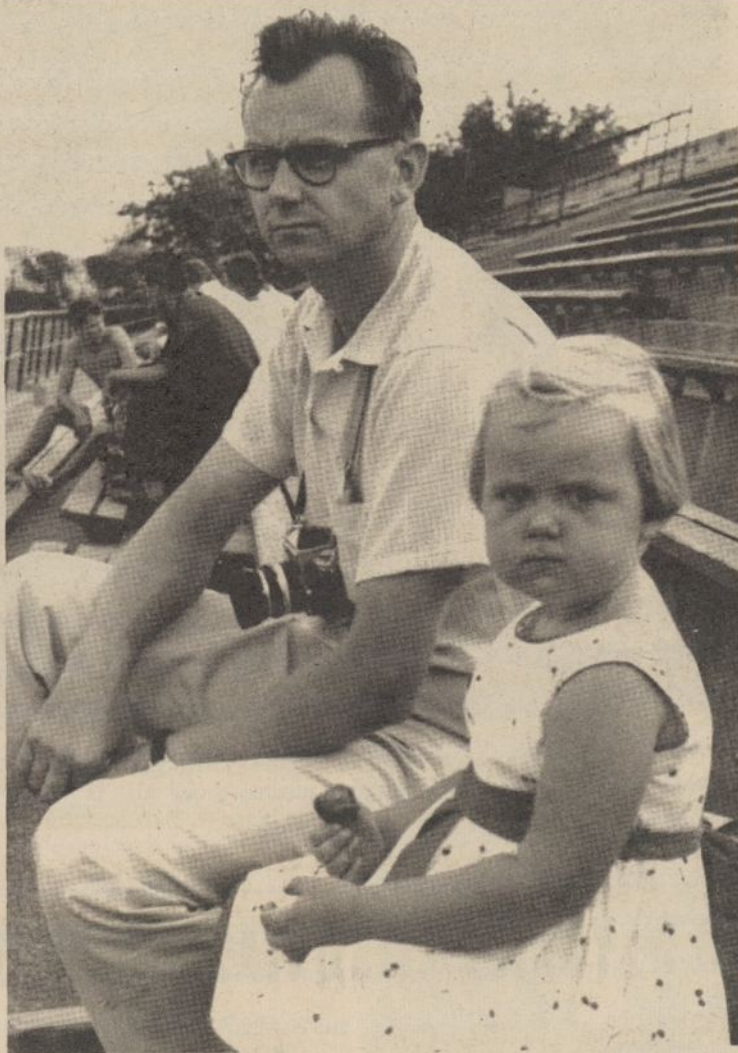
Kokių dokumentų reikia?

Dažnai žmogelis, ateidamas užpildyti pensijai pareiškimo, atsineša su savim glėbį popierių. Ir ko ten nerastum! Kartais tik motinos su tėvu trūksta — pasakytum. Tačiau reikalingų dokumentų taip ir nėra. Tokiu atveju perverti visus meilės laiškus, suskaičiuoti paskutinių dešimties metų čekių atkarpas, o būtinų dokumentų — nėra.

Ko reikia? Kai kreipiamės į socialinio draudimo įstaigą, bandykime trumpai, drūtai turėti: savo socialinio draudimo kortelę, kokius nors dokumentus savo amžiaus įrodymui, vestuvinius metrikas, jei tokie reikalingi ir paskutinių metų uždarbiams įrodyti formas (geriausiai W-3 Form).

Dėl Dievo meilės, nesineškimė jokių daktarų pareiškimų, kad esame nedarbingi. Tai visai beprasmis dalykas.

Kada kreipiamės prašydami nedarbingumo pensijos, jokių

Buvęs clevelandietis inž. K. Pažemėnas, su dukterimi Vaiva, dabar gyvenęs Chicagoje, vienų rungtynių metu stebi besivaržančius jaunuosius lietuvių sportininkus.

Vikio Gedgaudo, iš Los Angeles nuotrauka

daktarų liudijimų nereikia, nes tais pareiškimais socialinio draudimo įstaiga negali pasinaudoti. Tik svarbu, kad nedarbingas darbininkas atsimintų visų daktarų pavardes, adresus. Tas pats tinka ir apie ligonines.

Daug kas klausia, kokie dokumentai tinka amžiaus įrodymui. Trumpai: visokie. Juo senesnis dokumentas, tuo jis patikimesnis, priimtinesnis. Viena, turime įsidėmėti: visai nesudaro jokio skirtumo, kokioje kalboje tas dokumentas yra: rusų, vokiečių, prancūzų, lenkų, lietuvių ar kitų. Visi dokumentai yra išverčiami, visais jais galima naudotis.

Labai noriu perspėti vieną grupę mūsų lietuviškų darbininkų, besiruošiančių į pensininkus. Tai porelės. Praktikoje jau du liūdus įvykius turėjau. Toks reikalas. Kada žmona ir vyras, abiem sulaukus pensininko amžiaus, prašo pensijos, tai dažniausiai jokių vedybinių metrikų nereikia. Tačiau, jei viena pusė miršta — tada našlės ar našlio pensijai gauti duodant pareiškimą, jau yra būtina pristatyti vestuvinius metrikus. Dėl karo ir kitokių nuotykių mūsų vyresnieji dažnai vestuvinių metrikų neturi. Matote, jei jie paduoda pareiškimą sulaukę pensininko amžiaus (nesvarbu ar dirba, ar ne), tada jokių vestuvinių pažymėjimų nereikia. O jei laukia kol abu nustos dirbti ir pareiškimo nepaduoda, o nelaimė atsitikus vienas miršta, tai tada reikia įrodymų.

Klausimai ir atsakymai

AR TEISINGAI SU MANIM PASIELGĖ?

Š. m. spalio 5 d. Nr. 114 Dirvoje skaičiau apie soc. draudimą, kur sakoma: Kiekvieno atžvilgiu ligos ištiktas darbininkas, kiek jis amžiaus bebūtų, yra reikalingas paramos. Nelaimė amžiaus ribų nežino.

Esu 59 metų amžiaus. 1959 m. gruodžio 3 d. buvau iškviestas į TBC sanatoriją ir padarius pakartotiną rentgeno nuotrauką gydytojas uždraudė dirbti bet kokį darbą įmonėje ar namuose. Nuo pereinusių metų gruodžio 4 d. nebedirbu.

Keturis mėnesius gydžiausi namuose, o nuo š. m. balandžio 4 d. iki šiol esu tebegydomas TBC sanatorijoje. Pradžioje lapkričio mėn. žadėjo iš sanatorijos išrašyti. Paklausiau gydytoją ar galėsiu vėl pradėti dirbti, gavau griežtą atsakymą — ne. Paklausiau, kada galėsiu pradėti dirbti, atsakymas — nežinau.

Lapkričio 4 d. sueina vienuolika mėnesių, kaip esu nedarbingas ir kaip ilgai tai tęsis, niekas nežino, o iš Soc. Sec. Adm. į mano užpildytą pašalpai gauti anketą-aplikaciją š. m. spalio

mėn. pradžioje gavau neigiamą atsakymą.

Rašo:

We have studied your application under the disability provisions of the Social Security Act and find that you are not eligible to receive disability insurance benefits or to have your social security record frozen. We have determined from the evidence in file that your condition is not one which is expected to continue for along indefinite time without any real improvement. Therefore, it has been necessary to deny your application.

Mano supratimu laikinas nedarbingumas gali užtrukti kelias savaites ar porą mėnesių, o aš gi esu nedarbingas, kaip jau minėjau, nuo praeitų metų gruodžio 4 d. ir nežinia kaip ilgai dar taip bus.

Prašau paaiškinti, ar teisėtai pasielgta mano atveju ir prašau patarti ką turiu daryti.

Br. V.

Atsakymas Br. V.

Į klausimą, ar teisėtai pasielgė socialinio draudimo įstaiga, atmesdama jūsų nedarbingumo pensijai gauti prašymą, tiesioginiai atsakymai negaliu. Mat, nedarbingumo pensijų gavimo pareiškimus svarsto speciali socialinio draudimo daktarų kolegija. Kadangi nesu daktaras ir medicinoje nusimanau tiek, kiek ir daugumas eilinių piliečių, todėl nė savo nuomonės dėl įvykusio sprendimo negaliu išreikšti.

Pakartotinai turiu pabrėžti, kad jūsų atžvilgiu sprendimas buvo padarytas remiantis įvairiais mediciniškais ir kitais vietinės įstaigos patiektais duomenimis. Daugiausia įtakos pačiam sprendimui turi dokumentinis jūsų nedarbingumo apibūdinimas. Galbūt socialinio draudimo daktarų kolegija neturėjo užtektinai duomenų apie jūsų sveikatos stovį ir todėl, remdamasi tik turėtais dokumentais, priėjo išvadu, jog jūs nesate pilnai nedarbingas.

Patarimas. Siūlyčiau pareiškimą atnaujinti (tam atnaujinimui jūs turite 6 mėn. laiko nuo tos dienos, kada gavote pranešimą apie atmetimą).

Atnaujinant pareiškimą pagaiduotina, ir būtų naudinga, kad patiektumėte naujų, išsamių medicinskių pranešimų iš ligoninės ir savo daktarų, apie jūsų sveikatos stovį. Socialinio draudimo speciali komisija jūsų bylą vėl persvarstys ir apie to persvarstymo pasekmes jums praneš laišku.

J. Šoliūnas

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

• Tadas Neura, vyresniosios kartos ateivis, gyvenęs savo ūkyje, kur Clevelando lietuviai dažnai rengia vasaros gegužines, mirė lapkričio 8 d., 10 val. vakaro. Į JAV buvo atvykęs 1907 metais. Išaugino gražią 10 vaikų šeimą. Mirė sulaukęs 82 m. amžiaus. Liko žmona Mėlvinė ir 10 vaikų. Visi vaikai kaiba lietuviškai.

T. Neura visą laiką buvo Dirvos skaitytojas, susipračius lietuvis. Anksčiau, kol

Parengimų kalendorius

LAPKRIČIO 19 D. Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo vakaras Lietuvių salėje.

LAPKRIČIO 26 D. L.V.S Rėmovė Clev. Skyriaus kariuomenės šventės minėjimas.

GRUODŽIO 31 D. LB Clevelando abiejų Apylinkių rengiamas Naujų Metų sutikimas šv. Jurgio parapijos salėje.

SAUSIO 28 D. Clevelando Jau-nimo Vakaras.

jėgos leido, aktyviai dalyvaudavo visam lietuviškam gyvenime.

• Vyt. ir Aldona Kaman-tai persikėlė į naujus — nuosavus namus ir įkurtuvių proga lapkričio mėn. 10 d. gimė dukra, Rimukui sesutė.

• SLA 14-tos kuopos metinis susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., antradienį, 7:30 val. vakare, Lietuvių svetainėje. Bus renkama 1961 metams valdyba, aptariami kiti reikalai ir vaišės. Visi nariai iš anksto kviečiami tą dieną susirinkime dalyvauti.

Namas E. 86 ir Superior

Kaina \$10,000.00. Keturi miegamieji, vienos šeimos. Langinės, gaso šildymas, kilimai, 4 kamb. baldai drauge su namu.

Šaukti telef.: CE 1-7834.

• Išnuomojamas butas Addison — Superior rajone. 5 dideli, švarūs kamb. Šaukti vakarais BE 7-6029. (132)

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADEKOS DIENOJ
HILDEBRANDT PROVISION CO
3619 WALTON ME 1-3700

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADEKOS DIENOJ
JORDAN CAMERA & SUPPLY STORE
3802 West 25th Street SH 1-5511

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADEKOS DIENOJ
JACK KLUM REALTY CO
259 East 156 Street IV 1-2901

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis šioj
PADEKOS DIENOJ
CARL NEWMAN MASON CONTRACTOR
450 LLOYD Rd. RE 1-2705 EUCLID, Ohio

20 metų tos srities praktika
Vokiečių radijų taisymas
TELEFUNKEN
Authorized Factory Service
TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS
SCHWAB RADIO & T. V.
Sales and Service
11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO
Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių
LAKEWOOD 1-4669

LIETUVIŲ KLUBAS
ir
SVETAINĖ
Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.
— Cleveland —
6835 Superior Avenue EX 1-1143

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON
4% SUPERIOR SAVINGS
ACCOUNTS INSURED TO \$10,000 HOME AND REMODELING LOANS
CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue EN 1-1763 936 East 185 St. KE 1-7770

DIRVA

Nr. 131

1960 m. lapkričio 14 d.

KAS IR KUR?

• Lietuvių meno dienos gruodžio 28-30 d. įvyksta Australijoje, Sydney mieste. Programą išpildys keturi lietuvių chorai, Adelaidės lietuvių teatras ir kt. meninės jėgos.

• Jaunimo literatūros konkurso jūrų komisija, atlikusi savo darbą, pasiuntė premijuotus kūrinius ir laimėtojų pavardes į Chicago, kur gruodžio mėn. yra planuojamas literatūros vakaras, premijuotų kūrinių skaitymas ir premijų įteikimas. Konkursą organizavo ir premijas skyrė Akademiniškas Skautų Sąjūdis. Jūrų komisiją sudarė Nelė Mazalaitė, Romas Kezys, dr. Henrikas Lukaševičius, Stepas Zbarskas ir Leonardas Žitkevičius.

• Dalia Bulgarauskaitė, Romas Kezys ir Vytautas Strolia išrinkti į Filisterių Skautų S-gos New Yorko skyriaus valdybą.

• K. Baronas, neseniai applankęs Augsburgą, rašo, kad dabar ten yra tik apie 50 lietuvių, o buvusio Augsburgio lietuvių stovykloje pastatytas kryžius apleistas ir reikalingas atnaujinimo.

• Solistas Algirdas Vokietaitis lapkričio 19 d. koncertavo Baltimorėje. Koncertą rengė Bendruomenės apylinkė.

BALTIMORE

ŽALGIRIO MŪŠIO IR LIETUVOS KARIUOMENĖS MINĖJIMAS

Minėjimą rengia LVS Ramovės skyrius ir LB apylinkė.

Minėjimas įvyks lapkričio 19 d. Lietuvių svetainės salėje ir susidės iš trijų dalių: iškilmingosios, koncertinės ir linksmosios.

Pirmoje dalyje bus įžangos žodis, malda, Amerikos himnas, žuvusių pagerbimas ir pranešimas. Pranešimą padarys Dr. Antanas Kučas, Scranton Universiteto profesorius. Iškilmingoji dalis bus užbaigta Lietuvos himnu.

Koncertinę dalį atliks ne tik lietuviams bet ir amerikiečiams žinomas operos ir televizijos solistas Arnoldas Vokietaitis. Baltimorės lietuvių neskaitytinai kolonijai tai reta proga pamatyti ir išgirsti šiame krašte gimusį ir išaugusį menininką lietuvių. Vietinė tautinių šokių grupė pasirodys su keleta tautinių šokių.

Minėjime dalyvauti garbės svečiais kviečiami Lietuvos atstovybės nariai Washington, Amerikos Legiono Marylando Districto vadovybė, Baltimorės Pašto viršininkas W.F. Laukaitis, Dr. Želvis ir kiti žymūs asmenys.

Minėjimo pradžia 7 val. vak. Įėjimo kainos: numeruotose vietose 2 dol., nenumeruotose 1.50 dol. studentams ir moksleiviams 75 cen.

Lapkričio 20 d. 8 val. 30 min. Šv. Alfonso parapijos bažnyčioje bus pamaldos už žuvusius. Pamokslą pasakys LVS Ramovės narys kun. J. Drauginis. M, K-a

Kiti rašo:

PASAKOJA ŠIĄ VASARĄ BUVUSI LIETUVOJE

Jau Dirvoje buvome minėję, kad ir iš raudonųjų ekskursijos dalyvių, lankusių Lietuvą, dabar yra pasakojančių, ne tai, ką įsakė pasakoti, bet tai, ką jie matė.

Štai Keleivis spausdina vieną tokios moters pasakojimą, kurio būdingesnes vietas čia perspausdiname.

--Kas paskatino važiuoti į Lietuvą?

--Tėvelių, brolių, sesučių ir tos aplinkos, kurioj praleidau jaunystės dienas, meilė, ilgesys.

--Kiek kainavo kelionė?

--Sužmokėjau \$1,200.

--Ar tas nėra brangu?

--Žinoma, kad brangu, bet ką padarysi. Juk nepasiderėsi.

--Kaip atrodo Lietuvos miestai?

--Man iš dangoraižių krašto atvykusiai 2 - 4 aukštų namai atrodė mažučiai. Miestai gražūs, švarūs, aikštės pilnos įvairiaspalvių gėlių, kai kuriose vietose iš jų net parašai sudaryti. Miestų lietuvišką vaizdą gadiną rusiška uniforma apmėginti policininkai, rusiški pinigai, gatvių vardai ir su rusiškais parašais.

Bet užvis blogiausia, kad labai daug matyti Stalino, Lenino ir kitų okupantų vadų stovyklų ir ne tik aikštėse, bet ir įstaigų laukiamuose kambariuose, viešbučiuose. O Kaune net tokio šventovės kaip Karo muziejum įėjus tave pasitinka Stalino, Lenino didžiulės stovylos. Neįjauki ir liūdna.

--Ar galėjote be palydovo vykti kur norėjote?

--Taip ir ne. Mums buvo leista 5 dienas atsiskirti nuo ekskursijos ir be matomo palydovo vykti į kaimą pas savo artimuosius. Bet tik į vieną vietą. Mus įspėjo, kad nevažinėtume iš vienos vietos į kitą ir būtume tik to vietoj, kuria užsiregistruavome. Į Sūdavią (Suvalkiją) niekam neleido važiuoti. Mačiau, kaip dvi ekskursantės verkdamos prašė leisti joms nuvažiuoti į jų tėviškę, rodos, Vilkaviškio apskr. Jos sakė esančios komunistės, net Laisvę su Vilnimi skaitančios, bet ir tas nieko nepadėjo. Atsakymas buvo -- "Niet".

Joms buvo patarta, kad jų giminės atvažiuotų pasimatyti.

--Aš pas savo gimines norėjau vykti autobusu, būtų kaštavę 16 rublių, bet liepė važiuoti automobiliu, už kurį sužmokėjau 200 rublių. Su manim važiuavo dar viena moteris, bet toliau negu aš. Ji mokėjo 280 rublių. Pasijutom išnaudotos.

--Ar kiauru stogunamas dabar yra būdingas visai Lietuvai?

--Taip, būdingas.

--Kodėl žmonės netaiso namų?

--Negauna medžiagos.

--Kas rūpinasi kolchozo seneliais ir paliegliais?

--Tik giminės.

--Ar gali kolchozo darbininkas be leidimo pakeisti darbovietę?

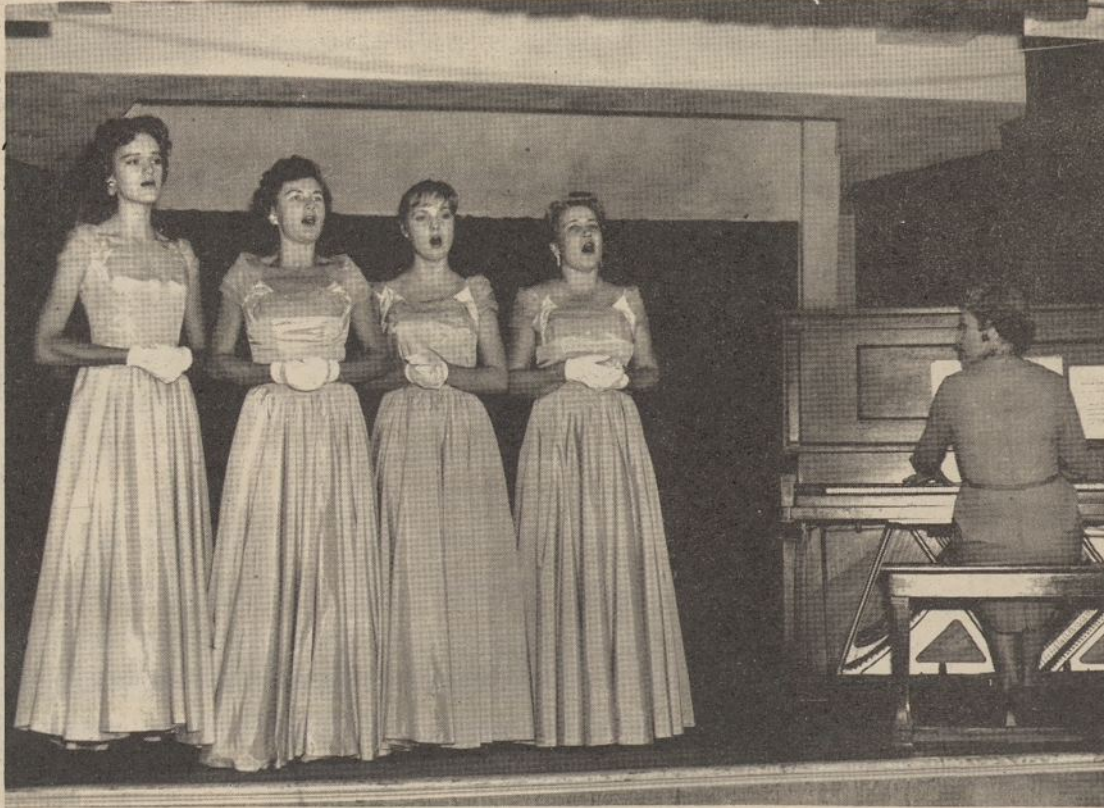
--Negali.

--Kaip atrodo keliai?

--Didieji gerai, o šoniniai neišbrendami.

--Kaip įsikuria grįžusieji iš Sibiro?

--Jų apverktina padėtis. Beveik visi grįžo be sveikatos, visokių ligų kamuojami. Keli grįžę gimtinaičiai buvo atėję ir ma-

Moteryų kvartetas, vadovaujamas muzikės Reginos Bartauskaitės - Srader, DLK Kęstučio šaulių kuopos suakutinių minėjime išpildęs meninę programą. Iš kairės: Irena Vindašytė, St. Petrušaitienė, Regina Palaitytė, Ida Tamulienė ir prie piano R. Bartauskaitė-Srader.

B. Lungio nuotrauka

NEW YORKO LIETUVIAMS REIKIA JAUNIMO NAMŲ

Prieš 20 ar 30 metų senasis Williamsburgo rajonas Brooklyn ne buvo žymus visoje Amerikoje lietuvių centras. Ir šiandien to centro gyvi liudininkai ten tebestovi: dvi bažnyčios, keliolika barų, piliėčių klubas, krautuvės, užkandinės ir pan.

Prasigynę žmonės pradėjo trauktis iš paniurusio Brooklyn į žaliuojančio Queenso apylinkes, Williamsburgas apmirė... Kai suvargę dypukai pradėjo plūsti į Ameriką, jie New Yorko didmiestyje natūralią prieglaudą taip, kaip ir senieji ateiviai rado sename Williamsburge. Atgijo barai, parapijos, klubai ir užiegos. Atrodė, kad kalnus galime nuversti, turėdami tokią kompaktinę lietuvių masę.

Prof. V. K. Jonynas, turbūt tokio lietuviško renesanso padrasintas, ėmėsi didelio ir atsakingo darbo -- pastatyti Lietuvos Namus New Yorke. Deja, tas darbas dėl nežinomų priežasčių liko tik gražių visuomenės pažadų ir neišsipildžiusių vilčių paveikslas.

Kam rūpėjo tada Lietuvos Namai, kada jau beveik kiekvienas naujakuris buvo įsitaisęs ar rengėsi įsitaisyti po namuką? Visų dėmesys buvo nukreiptas į savas gūžteles, o bendras Lietuvos Namų reikalas, lietuviškos apatijos sprendimu, buvo pasmerktas mirčiai. Iš kitos pusės, nebuvo ir tokio degančio reikalo Lietu-

vių Namus statyti, nes tam pačiam Williamsburge dauguma organizacijų tilpo parapijų klasėse ar klubų patalpose.

Bet štai, besiriant 1960 metus, pagrindinį lietuviškų buveinių centrą Williamsburge apniko visokių spalvų žmonės, kalbą nesuprantamomis kalbomis. Pasisdarė neįjauki vakarais į tą didįjį lietuvių centrą nuvažiuoti. O tuo tarpu lietuviškų namukų, kaip grybų, pridėjo Richmond Hill, Woodhaven, Cypress Hill apylinkėse.

Pradėjo žmonės kalbėti ar nevertėtų tose apylinkėse lietuvišką parapiją steigti ar kokią buveinę įtaisyti. Nereikėtų į tolimą Williamsburgą į susirinkimus važinėti, gražioje apylinkėse savo veikla bujotume, o ne aptemusio Williamsburgo skersgatviuose. Atsirado, tiesa, vienas triukšmingas baras, bet kultūriniam reikalams užiegos neatsirado. Kalbėjo, kalbėjo žmonės (ir dabar dar kalba), bet iki šiol dar nieko neiškalbėjo.

Ir štai vieną sekmadienio popietį, lapkričio 6 d. gražiam Woodhaveno rajone, ponų Arūnų patalpose, susirinkęs nedidelis būrelis filisterių skautų (apie 30) pradėjo iš naujo naripti apsamanojusią idėją -- ar vertėtų bandyti uždegti New Yorko lietuvių visuomenę, idant, sukaupus jėgas, įsigytume New Yorko Lietuvos Namus. Objektas čia buvo sumažintas iki Jaunimo Namų, nors darbo apimtis ir visas planavimas nuo to nesumažėja. (Šia proga reikia pastebėti, kad filisteriai skautai yra iš skautų organizacijos išaugę vyrai ir moterys, dauguma baigę mokslus Amerikoje, kai kurie -- Lietuvoje).

Šiame susirinkime buvo nuspręsta Jaunimo Namų reikalui

padaryti konkrečių žygių. Buvo sudaryta komisija, kuri pirmąją šio uždavinio fazę turėtų atlikti maždaug mėnesio laikotarpyje. Reikia tikėtis, kad atsakymas bus teigiamas. Komisiją sudaro Regina Frankaitė, Vytautas Aukštikalnis, Vytautas Gobužas, Alfonsas Samušis ir Jonas Ulėnas. Susirinkimo metu buvo visokių minčių išgirsta -- ar negalėtų keli klubai šiuo tikslu susijungti? Ar SLA ateitų su finansine parama į talką? Ar mūsų visuomenė liks apatiška šiam reikalui? Gal bevertės mūsų pastangos ir pan.

Kiekvieno atveju darbas yra pradėtas. Kad ir iš nedidelio būrelio iniciatorių jis iškilo, bet tie iniciatoriai tikisi, kad šia idėja apskirės sąmoningoje New Yorko lietuvių visuomenė ir prie gerų pastangų tokie Jaunimo Namai taps realybe.

Čia reikia pridurti, kad Jaunimo Namai turėtų būti centras visų lietuvių, nepaisant religinių, politinių, ideologinių skirtumų. Komunistai, kaip priešingi lietuvių tautiniams siekimams, savaimė suprantama, į šį darbą nebus kviečiami ir to darbo vaisiais nesinaudos.

Jaunimo Namų čia yra naudojamas tik su tikslu pademonstruoti, kad mūsų jaunimas -- skautai, ateitininkai, neo-lituanai sportininkai, santariečiai ir visi kiti -- būtų pagrindiniai tokių namų "klijientai" ir turėtų iš jų daugiausia naudos. Mūsų vyresnieji kolegos (be kurių paramos ši idėja bus tik gražbylystės ir popierizmo auka), būtinai tikrieji tokių patalpų šeimininkai.

Jei ši Jaunimo Namų idėja nebus entuziastingai priimta žinoma, jos ateitis yra aiški. Jei šis darbas netaps kiekvienos sąmoningos šeimos rūpesčiu, kiekvienos organizacijos diskusijų objektu, kiekvieno tauraus lietuvių švišesinės ateities simboliu, tai ir iniciatoriams teks rankas nuleisti. Vienok, iš susidariusių nuotaikų, tokių pesimistiškų išvadų daryti netenka. Šitos nuotaikos iniciatorius džiugina, tik jos ir paskatino šio darbo imtis.

R.K.

VIEŠNAGĖJE PAS WISCONSINO LIETUVIUS

(Atkelta iš 4 psl.)

--Mano namuose kalbama tik lietuviškai, -- sako Regina, -- "Bosas" čia esu aš...

--Taip, ji yra bosas, -- nedrąsiai patvirtina Arturas. Jei netikite tai pažūrėkite ten... -- ir jis ranka parodo į knygos spintą.

Nemaža bibliotekėlė. Išskyrus muzikinius veikalus svetimomis kalbomis, visos knygos tik lietuviškos. Nė vienos latviškos...

--Tai ką veikia Arturas?

--Tegu skaito lietuviškai, Maža čia bėda...

Jie augina ir sūnų Bruno, 15 metų. Jis lanko vietos katalikų gimnaziją. Namuose kalba irgi tik lietuviškai. Šie namai galėtų būti pavyzdžiu ir kai kurioms mūsų "grynai lietuviškoms" šeimoms...

Ponia Srader du metus buvo vietos lietuvių parapijos vargonininkė. Vedė parapijos chorą ir moterų kvartetą.

--Bet moterys tarp savęs susipyko ir kvartetas iširo... -- sako ji. -- Bet dabar suorganizavau naują kvartetą. Jis šį vakarą šauliams pasirodė pirmą kartą.

Ponia Srader dabar Racine, Wis., turi savo privačią muzikos studiją.

*

Sekmadienį su K. Žilėnu vyko į kaimyninį "miestelį" Kenosha, Wis., pasimti "parašutininko" Mato Naujoko, kuris ten buvo "išmestas" po šaulių išklamių Racinėje. Suradome jį nutūpusį J. Milisauskų malonioje šeimoje.

--Atvykome pasiimti savo "parašutininko"... -- pareiškėme šeimininkams.

Jaunesnysis sūnelis pasižiūrėjo į Matą ir sako:

--Ponas, ar jūs esate parašutininkų pulkininkas?

--O kas tokio, vaikel?

--Aš irgi noriu būti parašutininku. Bet man labai patinka ir admirolu būti...

--O kas tu būsi: dainininkė, šokėja, ar daktarė? -- klausiamie malonios šeimininkų dukrelės.

--Dar tikrai nežinau. Bet aš būsiu admirolu sesutė...

Jonas Milisauskas, kaip čia mes sakome, yra "politišenas". Jis yra aktyvus veikėjas vietos respublikonų komitete ir jau gerai visiems žinomas. Spalio 30 ir lapkričio 6 dieną jis kalbėjo per Kenoshos radijo stotį už R. Nixono kandidatūrą. Be to, jis kaip respublikonas, yra tvirtai pasiryžęs "bėgti" į Kenoshos miesto merus. Jis čia yra labai populiarius. Mačiau laiškų, jam rašytų miesto piliiečių, miesto tarybos ir paties dabartinio mero. Todėl, atrodo, kas bus, kas nebus, bet turėsime pirmąjį lietuvių, naująjį ateivį, miesto burmistru Kenoshoje, Wis., turinčiam "tik" 100,000 gyventojų.

Jonas Milisauskas buvo vienas iš rinkiminės kompanijos vadovų renkant lapkričio 8 d. nuo Wisconsinso pirmojo distrikto respublikonų kandidatą į kongresą Henry C. Shadebergą ir tam reikalui jis daug pasidarbavo.

*

Ankstovos rudens sutemos jau beldėsi į langus. Mes palikome Kenosha su jos politiniais rūpesčiais ir vėl skubėjome į tą Chicago... Laukuose ir miškuose jau klaidžiojo tamsa, todėl jau nebeatėme nė bičių...

Alb. Valentinas vakarienės metu skaito "Tarplanetinį lietuvišką laikraštį".

B. Lungio nuotrauka

Mirus

T. NEURAI,

jo mieliai žmonai, dukteriai ALDONAI ir kitiems vaikams bei artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Milda ir Telesforas Dulebai

